

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročena na mesec 4 Din, četrt leta 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za izozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Inserati po tarifi. — Čekoval račun: Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj pošljajo le na poštni predal št. 115, Ljubljana I.

Leto I.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1934

Štev. 36.

Proglas kraljevega namestništva:

Jugoslovanskemu narodu!

S poslednjo voljo blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja smo določeni za kraljeve namestnike vzvišenemu sinu, nasledniku prestola, kralju Jugoslavije, Njegovemu Veličanstvu Petru II. v smislu odstavka 2. čl. 42. ustave.

To težko dolžnost smo prevzeli, položivši predhodno v smislu odstavka 4 čl. 42 ustave pred narodnim predstavništvom prisego, da bomo Njegovemu Veličanstvu, kralju Petru II., verni in da bomo čuvali nad vse edinstvo naroda, nezavisnost države in celino državne oblasti.

Vrščec kraljevo oblast, bomo mi vedno in edino imeli pred očmi interese prestola in dobrobit Jugoslavije.

V naši plemeniti nalogi za napredek kraljevine Jugoslavije smo uverjeni, da bo z nami ves naš narod, ker smo imeli priliko videti v teh težkih dneh in usodnih momentih, kako velika je bila ljubezen in globoka udanost vsega naroda napram svojemu viteškemu kralju Uedinitelju in kolikšno je spoštovanje do velikega dela, ki ga je s samozatajevanjem tvoril.

Naša sveta dolžnost je, da čuvamo veliko delo svojega voditelja naroda, delo, ki nam ga je zapustil v sveto sporočilo v bolnem trenutku, ko se je poslavljajal od življenja, in da združeni in složni še bolj delamo za napredek in krepimo svojo ljubljeno zemljo, da bi jo z vedrim čelom in z radostjo v srcu izročili Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II., ko bo dorastel, da bo na svoja pleča sprejel težko breme državne uprave.

Vse svoje življenje, vse svoje moči je blagopokojni viteški kralj Uedinitelj posvetil svojemu narodu. On sam je s tem dal primer in pokazal pot, kako se služi dobrobiti in interesom svojega naroda, a usoda je hotela, da tudi njegova tragična smrt izpriča vsemu svetu, kako je naše narodno edinstvo čvrsto in nerazdruženo. Na nas leži velika dolžnost in zgodovinska odgovornost, da njegovo veliko delo čuvamo in da bomo dostojni svojega slavnega vladarja.

Mi smo prepričani, da nas bo pri tej težki nalogi podpiral ves jugoslovanski narod, ker se zavedamo sile duha in rodoljubja, ki sta vedno bila odlika naše viteške zemlje. Uedinjeni v tugi in in boli za izgubljenim svojim velikim kraljem, združeni v ljubezni in vdanosti do države in doma Karadjordjevićev, bodo Jugoslovenci znova pokazali vsemu svetu, da jih noben udarec usode ne more omajati in da so vedno v stanju, da svojo državo močno in zbrano povedejo v boljše bodočnost.

To bo tudi naša najboljša skupna služba kraljevskemu domu in kraljevini Jugoslaviji

Čvrsto združeni znotraj, varni in spoštovani od zunaj, vojaško dobro pripravljene, smo v stanju, da gledamo z vedrim čelom v bodočnost. Na ta način bo veliko delo viteškega kralja, močna in napredna Jugoslavija, še bolj učvrščena in bolj napredna v splošen dobrobit naroda.

Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter II!

Živela Jugoslavija!

25. oktobra 1934 v Beogradu.

Kraljevski namestniki:

Pavle s. r.

Dr. Radenko Stanković s. r.

Dr. Ivo Perović s. r.

Predsednik ministrskega sveta Nikola T. Uzunović s. r. — Minister za vojsko in mornarico,

časni adjutant Nj. Vel. kralja, armijski general Peter R. Živković s. r. — Minister brez portfelja dr. Vojislav Marinković s. r. — Minister brez portfelja dr. Milan Srškić s. r. — Minister za kmetijstvo dr. Dragotin Kojić s. r. — Minister za prosveto dr. Ilja Šumenković s. r. — Minister za pravosodje Boža Maksimović s. r. — Minister za telesno vzgojo naroda dr. Grga Angjelinović s. r. — Minister za trgovino in industrijo dr. Juraj Demetrović s. r. — Minister financ dr. Milorad Gjorgjević s. r. — Minister za gradbe dr. Stjepan Srkulj s. r. — Minister za zunanje zadeve Bogoljub Jevtić s. r. — Minister za notranje zadeve Živojin Lazić s. r. — Minister za socijalno politiko in narodno zdravje dr. Franjo Novak s. r. — Minister za gozdove in rudnike dr. Ulmanski s. r. — Minister za promet Ognjen Kuzmanović s. r.

Vladar nad vladarji

Pred tremi tedni smo Ga položili k večnemu počitku, med beli marmor vladarskega Oplenca. Z morjem iskrenih jugoslovanskih solza je bila poročena zadnja pot Njega, ki nam je bil kralj, vodnik, varuh, oče, ki nam je bil vse. Kakor so krvavela srca takrat, tako krvave tudi še danes, le bolest je postala bolj tiha, umirjenjša, bolj pokopana vase. Žalostni praznik Vseh svetih je znova prebudil v nas silno bolečino, ki jo more občutiti sleherni Jugoslovčan le v trenutku, ko ga zadene izguba, kakor ga je zadela usodnega 9. oktobra letošnjega leta. Milijoni lučic so goreli na letošnji praznik vseh pokojnih, vseh naših najdražjih, ni ga pa bilo človeka, ki ni na tadan prižgal luči ali sveče v prirščem, svetel spomin Njemu, ki nam je bil najdražji med dragimi, najmilejši med ljubljenimi.

Ves svetovni tisk še vedno polni svoje stolpce s toplimi, ne izumetničenimi članki o našem pokojnem kralju Aleksandru. Najznamenitejši politiki in druge odlične osebnosti povečujejo na-

šega blagopokojnega vladarja, ki mu ni bilo in mu ne bo enakega v evropski zgodovini. Bil je naš blagopokojni kralj Aleksander I. Veliki Uedinitelj res kralj nad kralji, vladar nad vladarji, kakor je napisal neki inozemski list.

Jugoslavija je šele po dragocenem odkupu s krvjo svojega največjega in najslavnjšega sina zavzela v svetu ono stališče in ugled, ki ji gre in ki ji ga niso mogli prinesiti oziroma ustvariti njeni najboljši sinovi na vseh popriščih življenjskega udejstvovanja in viteškega tekmovanja. Danes govori ves svet že tedne le o Jugoslaviji in o Njem, ki jo je ustvaril s svojimi junaškimi borci, o Njem, ki jo je uedinil.

Posebno prirščeno piše o neprežaljenem junaku bratski češkoslovaški tisk. Veliki dnevnik »Lidove Noviny«, ki je eden izmed najpomembnejših češkoslovaških javnih glasil, je objavil pred dnevi pod naslovom: »Izgubili smo prijatelja«, naslednji članek

Naš kongres bo 25. novembra 1934

Prijave delegatov in udeležencev prvega državnega kongresa Jugoslovanske narodne stranke, ki bo v nedeljo 25. novembra t. l. v Beogradu, se bližajo svojemu zaključku. Vsi morebitni zamudni prijavitelji naj pohite in NEMUDOMA oddajo svoje prijave v pisarni Akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 11, kjer naj obenem tudi TAKOJ polože za vsakega udeleženca po 120 Din za četrtinsko voznino od Zagreba v Beograd in obratno. Do Zagreba in nazaj domov pa je odobrena polovična voznina.

Značke (trobojke z napisom: »Borbaš«) dobe udeleženci kongresa med vožnjo v vlak.

Vsi delegati prejmejo pooblastila v vlak uoziroma po prihodu v Beograd.

RAVNAJTE SE TOČNO PO SPODNJIH NAVODILIH:

Od domače odhodne postaje do Zagreba kupi vsak udeleženec kongresa pri postajni blagajni RUMENO ŽELEZNIŠKO LEGITIMACIJO (obrazec K-13) in CEL VOZNI LISTEK DO ZAGREBA. S to potrjeno legitimacijo in tem voznim listkom, ki ga pa ne smete nikjer oddati, boste imeli nato brezplačen povratek od Zagreba domov. Od doma do Zagreba in nazaj domov je torej odobrena polovična voznina, od Zagreba do Beograda in nazaj do Zagreba pa četrtinska.

UDELEŽENCI S KRANJSKEGA

se bomo odpeljali iz Ljubljane

V SOBOTO 24. NOVEMBRA

s potniškim vlakom, ki odhaja z ljubljanskega glavnega kolodvora ob 18.25 uri zvečer.

Vsi udeleženci kongresa Z GORENJSKEGA morajo biti v Ljubljani najpozneje z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 16.05 uri popoldne.

Udeleženci iz KAMNIKA morajo biti v Ljubljani najpozneje z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 18.10 uri zvečer, še boljše pa že s popoldanskim vlakom ob 15.35 uri.

Udeleženci iz DOLENJSKE morajo biti v Ljubljani najpozneje s potniškim vlakom, ki pride v Ljubljano ob 15.20 uri popoldne.

Udeleženci z VRHNIKE pridejo v Ljubljano z osebnim vlakom ob 18. uri zvečer.

Udeleženci s PROGE RAKEK — LJUBLJANA morajo priti v Ljubljano najpozneje s potniškim vlakom ob 13.39 uri popoldne.

Vsi se nato zberemo na kolodvoru, kjer bomo zasedli posebno, nalašč za kongres označene vagon pri rednem večernem zagrebškem potniškem vlakom in se odpeljemo skupaj iz Ljubljane

OB 18.25 URI ZVEČER.

Udeleženci ob progi LJUBLJANA — ZIDANI MOST vstopajo na ta vlak na svojih postajah, kjer so si že nabavili pravo-

časno vozne karte obenem z rumenimi legitimacijami, kakor je navedeno zgoraj. Vsak udeleženec se opozarja, da pride k blagajni DOVOLJ ZGODAJ, da mu železniški uradnik lahko pravočasno napiše in izstavi legitimacijo ter vozni listek. Udeleženci s proge Ljubljana—Zidani most naj se ravnajo po naslednjem voznem redu: Ljubljana odhod ob 18.25, Dev. Marija v Polju ob 18.33, Zalog ob 18.38, Laze ob 18.47, Jevnica ob 18.52, Kresnice ob 18.59, Litija ob 19.10, Sava ob 19.18, Zagorje ob 19.29, Trbovlje ob 19.37, Hrastnik ob 19.44 in prihod na Zidani most ob 19.54 uri.

Tukaj se nam pridružijo

UDELEŽENCI S STAJERSKEGA,

ki se odpeljejo iz Maribora ob 18.05 uri, iz Ptuja ob 17.08, s Pragerskega ob 18.36, iz Rogaške Slatine ob 18.23, z Grobelna ob 19.22, iz Velenja ob 18.12 in iz Celja ob 19.48. Vsi ti udeleženci prispejo na Zidani most s skupnim vlakom ob 20.20 uri ter se priključijo našemu vlakom v direktnih vagonih, nakar se vsi odpeljemo z zagrebškim vlakom

Z ZIDANEGA MOSTU OB 20.31 URI.

Sedaj se nam priključijo na svojih postajah še udeleženci s proge Zidani most—Zagreb po naslednjem voznem redu odhoda vlakov: Z Zidanega mostu odhod ob 20.31, iz Radeč ob 20.35, iz Loke ob 20.40, z Brega ob 20.45, iz Sevnice ob 20.56, iz Blance ob 21.06, iz Rajhenburga ob 21.15, iz Vidma-Krškega ob 21.22, iz Brežic ob 21.35 in iz Dobove ob 21.43 uri, tako pridemo vsi udeleženci iz Slovenije na zagrebški glavni kolodvor ob 22.25 uri zvečer.

Tukaj nas bo že čakal POSEBNI vlak za odhod v Beograd, ki bo odpeljal okrog 23. ure.

Za vse informacije in navodila se obračajte na pisarno AKCIJSKEGA ODBORA JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE V LJUBLJANI, DALMATINOVA ULICA ŠT. 11, POŠTNI PREDAL ŠT. 115.

Za BREZPLAČNA PRENOČIŠČA za revne člane je v Beogradu poskrbljeno, enako tudi za CENENO PREHRANO po 9 do 10 Din za kosilo in večerjo.

Iz Beograda se bo vračal posebni vlak V PONEDELJEK 26. NOVEMBRA zvečer okrog 21. ure in bo prispel v Zagreb v torek zjutraj okrog 5. ure, tako da bodo imeli vsi udeleženci iz Slovenije takojšnjo zvezo na potniški prvi jutranji vlak proti Zidanemu mostu, Ljubljani in Mariboru.

UDELEŽBA NA KONGRESU JE VELEVAŽNA ZA VSAKOGAR!

ODLOČAJTE SAMI O SVOJI USODI!

Akcijski odbor

Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo v Ljubljani,

uglednega češkega publicista dr. H. Ripke:

»Bilo je to več, kakor navadno politično prijateljstvo: bilo je to v resnici iskreno, globoko, človečansko, osebno toplo prijateljstvo, ki je vezalo naš narod z obema žrtvama marsejskega atentata. Dokdoli je prišel z njima v dotik, se je mogel o tem prepričati.

Ob koncu novembra lanskega leta sem imel čast, da me je Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel v daljši avdijenci. Dobil sem takrat od njega pozdrav za »Lidove Novine«, ki so ga tudi objavile 1. decembra leta 1933. Ob petnajsti obletnici jugoslovanskega uedinjenja. Kralj je ob tej priložnosti izjavil: »V tem trenutku, kakor tudi prej, v dneh težke borbe, so moje misli posvečene Českoslovaški, s katero smo v preteklosti skupno trpeli in s katero smo nerazdeljivo zvezani z življenjskimi interesi in brat-sko skupnostjo. V tej edinstveni skupnosti čustev in stvarnih interesov je najboljša garancija uspešne bodočnosti Českoslovaške in Jugoslavije!« Mnogim so utegnile te besede izgledati kakor povsem običajno oficijelna izjava. Dejansko pa je izražala najgloblje kraljevo osebno prepričanje.

Ko se je v razgovoru govorilo o pripravljeni akciji gospodarskega sveta male antante (kralj je bil o njej odlično informiran, kakor sploh o vseh zunanje-političnih zadevah), je rekel dobesedno: »Strijam se s prijateljem Benešem, da bomo postopno prišli do konkretnih rezultatov; delim z njim povsem njegovo prepričanje, da moramo vse svoje delo usmeriti v tem cilju. Medsebojne vezi moramo zavarovati tudi gospodarsko, kar bo imelo še prav poseben političen pomen, zlasti v sedanji mednarodni krizi. Da, v glavnem gre za to, da še bolj utrdimo prijateljske vezi med obema bratskima narodoma. Mi moramo vedno hoditi ramo ob ramo, pa naj se dogaja karkoli hoče in — dodal je s svojim zna-

čilnim nasmeškom — mi bomo tako tudi vedno hodili, kaj ne, zares, pa naj se dogaja, karkoli hoče, to vemo mi in je dobro, da se tega zavedajo tudi ostali!«

Nikdar ne bom pozabil, s kakšnim interesom je kralj spraševal za zdravje predsednika Masaryka; zelo se je veselil, ko je slišal, da predsednik Masaryk še vedno stalno jaha. Rekel mi je, da je pazljivo premotril fotografije predsednika Masaryka na konju na praških ulicah dne 28. oktobra lanskega leta. Ne bom nikoli pozabil, kako prisrčno in s priznanjem je govoril o zunanjem ministru dr. Benešu, večkrat izrecno poudarjajoč, da goji napram »svojemu prijatelju Benešu« posebno in popolno zupanje in da je v njem imel vedno bližnjega, udanega sodelavca, čigar besedo zelo spoštuje. Presenetilo me je njegovo poznanje našega notranjega življenja. Njegovo resnično prijateljstvo napram našemu narodu se je posebno izrazilo in prepričevalno pokazalo tudi v tem, da je zelo odkrito govoril o raznih naših zadevah in ni pri tem skrival tudi nekih gotovih skrbi. S tem je dokazal, kako tesno pri srcu mu leže tudi vse naše stvari in kako resno skrbi, da bi bila tudi naša država močna in urejena. Rekel je: »Imamo dosti podobnih skrbi in težkoč, toda verujem, da bodo nove generacije ne le razumele, temveč tudi notranje občutile, kaj je edinstvena Jugoslavija ali edinstvena Českoslovaška.«

Veliki pokojni vladar si je znal povsod pridobivati obilo dobrih prijateljev. S tem je utrjeval mednarodno pozicijo Jugoslavije in ji ustvarjal sloves, kakršnega z ozirom na svojo slavno zgodovino in svoj položaj tudi dejansko zasluži. Zato smo globoko hvaležni našemu Velikemu Uedinitelju za vse Njegovo nevenljivo delo in zato nam vre iz iskrenega srca prisrčen klic:

»Slava neprežaljenemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Velikemu Uedinitelju!«

Vojna ali mir?

Pod tem naslovom je objavilo glasilo naših slovenskih koroških bratov »Koroški Slovenec« ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra naslednji zanimivi članek, ki ga priobčujemo v izvlečku:

»Žrtve groznega umora v Marseilleu so pokopane. Na mesto padlih državnikov stopajo novi možje. Vsa Evropa sočustvuje z žalujočima narodoma, jugoslovanskim in francoskim, in to ni več navadno sožalje ali izraz zgražanja nad barbarskim zločinom, marveč pretresnost, ki išče globljih vzrokov strašnega zločina. Svet začena misliti.

Ne ve se še točno, kdo je vodil roko zločinskega morilca. Le to je gotovo, da zločin ni dejanje enega človeka in tudi ne ene same skupine, marveč je dejanje, za katerim stoji miselnost celih narodov in držav. S padcem kralja, ki je hotel Balkanu in vsej Evropi pomagati k miru in sporazumu, sta se jasno odkrili dve sovražni si fronti, ki delita svet v dva tabora.

Vsa Evropa brez izjeme si je danes edina v spoznanju, da se svetovnega miru ne da ohraniti brez sredstev, ki služijo tudi vojni: z orožjem. To je eno dejstvo evropske politike zadnjih dveh let. Misel o razorožitvi je pokopana in Mussolini je na milanskem trgu govoril trpko resnico, ko je dejal, da je drevo

miru podrto pod težo orožja. Danes se ne taji več, da je ves svet pod orožjem in misel razorožitve je samo še včerajšnja sanja. Staro pogansko rimsko načelo »če hočeš mir, pripravljaj vojno« triumfira v vseh državah sveta. Najvišja instanca za svetovni mir, Društvo narodov, se niti ob umoru dveh velikih državnikov svetovnega ugleda, ne upa spregovoriti besedice obsodbe v strahu, da bi slednja graja in sodba bila le povod prepričani in podvojeni vojni nevarnosti. Danes tudi ni več nikakega govora o splošnem mednarodnem sporazumu; države le še zase sklepajo druga z drugo pogodbe, da si zadržijo varnost in meje. To je drugo veliko dejstvo sedanje evropske politike. Danes lahko triumfira ona strašna temna sila, ki že desetletja strahuje Evropo in ves svet in ga vedno bolj izrablja v svoje temne svrhe. To je sila sebičnosti in materializma s svojimi pridevki fašizma, hitlerizma, komunizma in militarizma.

Kraljevski umor v Marseilleu zaključuje dobo zadnjih sledov mirovnega stremljenja in spoznanja v svetu in njega politiki. Preko kraljevskih, kanclerskih in ministrskih trupel ni več poti k bratstvu in miru! Sledi sedaj doba, ko se bo svet oboroževal javno in očitno naprej ter se

Poravnajte naročnino takoj, ker bomo sicer primorani nerednim plačnikom ustaviti list! List je odvisen le od naročnine! Uporabite priložene položnice!

razkrajal v nasprotne si tabore, fronte in protifronte, napadalce in branilce. Kraljevi morilec v Marseilleu je s pravcatim dežjem smrtnih krogel iz strojne pistole v sekundah ubil svojo žrtev. In to moderno orožje je danes že starinsko v primeri z najmodernejšim orožjem vojnih plinov, smrtnih žarkov in drugimi iznajdbami moderne vojne tehnike. Kaj so danes razdalje tisočih kilometrov, ko preleti moderno bombno letalo v uri 450 kilometrov? Ves ta strašni velmodernizem ima le preveč vpliva na zadržanje posameznih držav. Tako postaja pravilo stare

osebne sosesčine »tudi najboljši ne more živeti v miru, če to ni po volji zlobnemu sosedu« pravilo svetovne politike naše dobe. Pač prerokujejo dobrovidci, da pride v Evropi sedaj do solidarnosti velesil, ki naj zaježijo in preprečijo strašno katastrofo, ki grozi človeškemu rodu. Vprašanje je le, če bodo zmogle tri ali štiri velesile, česar ni zmoglo društvo narodov. Črnovidci vidi-jo krvavordečo zarjo na evropskem obzorju in gledajo dan, ko preostane človeštvu le še prošnja: Lakote in vojske, reši nas, o Gospod!«

Pred našim prvim kongresom

Delegate vseh naših strankinih organizacij čaka velevažno, odločilno delo v korist skupnosti, naroda in države.

Stojimo skoraj tik pred prvim državnim kongresom mlade, opozicijske Jugoslovanske narodne stranke. Kongres je po ponovni preložitvi, nastali iz nepredvidenih, tehtnih razlogov, sklican na nedeljo 25. novembra t. l. v Beograd v dvorano tamkajšnje palače Delavske zbornice. Ves narod iz vseh delov države čaka z veliko nestrpnostjo na sklepe in ukrepe, ki bodo storjeni na tem važnem, odločilnem sestanku mlade in borbene Jugoslovanske narodne stranke.

Ni še tako dolgo od dneva, ko je mala pešička zavednih, poštenih ljudi sklenila, da radi zgrešenih metod vladanja in splošnega nerazumevanja življenjskih potreb naroda s strani vladajoče JRKD oziroma imenovane Jugoslovanske nacionalne stranke, te umetno ustvarjene formacije, ustanovi novo borbene politično organizacijo v svrhu varovanja narodnih svobod in pravic.

Poudarjamo: Ni še tako dolgo! Vendar smemo že danes smelo trditi, da v vsej naši prostorni domovini ne najdete več kralja, najbolj skromne vasi, kjer ne bi ljudstvo še slišalo, da na jugoslovanskem političnem poprišču vstaja in raste nov varuh ter zagovornik vseh delovnih slojev naroda. Nesebični apostoli ideje in programa naše Narodne stranke, naši vrlji narodni poslanci in člani posameznih akcijskih odborov žrtvujejo sleherni trenutek svojega prostega časa, ne ozi-rajajoč se na težke gmotne žrtve in fizične napore, to pa v edini čisti želji, da ustrežejo prošnjam ljudstva, ki hrepeni po evangeliju Poštenja, Pravice, Svobode in Enakopravnosti ter po njegovem dejanskem uresničenju.

Seme je posejano in že nadebudno klije, brsti in raste, srka-joč svoj življenjski sok ne izbleska in slasti vladanja, ne iz raznih nezaslužnih nagrad ip sumljivih, skrivnih fondov ter tudi ne iz usmratenega ozračja korupcije, niti ne od najrazličnejših foteljev in portfeljev, temveč nasprotno in globoko preorane brazde resnične narodne zavesti. Že ob prvih korakih med naše ljudstvo se nam je očitalo marsikaj, zlasti s strani onih, ki so si svojo legitimacijo ljudskega zaupanja pridobili na način, ki se nikdar več ne sme ponoviti. Na vse te očitke, klevete, denun-

ciacije in ostale podle spletke smo odgovorili s podvojenim pozitivnim delom med narodom. Šli smo med naše dobro ljudstvo in ga poučili o njegovih pravicah, povedali smo mu pa tudi, naj se ne boji sile, ki si jo je v nezgodnem trenutku uzurpirala gotovo politična klika, ki bo pa kmalu prenehala oblačiti in vedriti na račun naroda v naši uedinjeni, s tako težkimi žrtvami ustvarjeni in varovani Jugoslaviji. To pa se bo zgodilo le, če bo vse delovno ljudstvo kompaktno v svoji borbi in edino v vsem svojem delu in nehanju. Iz nam nasprotnih taborov, zlasti pa iz tabora vladajoče Jugoslovanske nacionalne stranke, se nam skušajo s primeri v tujini dokazovati utemeljeni razlogi za vladanje samo ene politične stranke, tako imenovane državne, kar naj bi bila pri nas prav JRKD oziroma prekrščena JNS. Pravijo tudi, da je v duhu časa, vladati brez kontrole in odgovornosti ter tako, da je za nas sploh potrat, da pod videzom demokracije trpimo ustanavljanje novih političnih strank itd.

Prav radi priznamo, da je za Jugoslovansko nacionalno stranko skrajno potraten, nesmiseln in riskanten popravek vsako ustanavljanje novih strank. Res mora biti hudo, če moraš odobravati še dovčerajšnji »politični ničli« pravila, nakar se ti ta nepotrebnost nova pokora razšopiri v tvojem delokrogu in ti priredi pravcato poplavo koristnih nasvetov, načrtov ter nezaslišanih obtožb. Pravi dumping! Vendar pa je potrebno, da ve gospoda iz tabora vladajoče stranke tudi sledeče: Legaliziranje nove politič. stranke po ustavi in obstoječih državnih zakonih ni niti najmanj odvisno oziroma vsaj ne bi smelo biti odvisno od osebne naklonjenosti resornega činitelja ter od simpatije vladajoče stranke, temveč sta za to merodajna le ustava in dejanska narodna zahteva oziroma potreba. S tem, da nam je zakonito odobreno javno politično delovanje, se niti najmanj ne čutimo v kakršnemkoli pogledu obvezane napram vladajoči stranki JRKD. Prav zato, ker smo se morali ob ustanavljanju naše stranke vobče boriti z brezštevilnimi težkočami, ki pa tudi danes še niso nič manjše, in ker smo dobili jasen vpogled, s ka-

kimi politično- in kulturnobojnimi sredstvi operira današnja reakcionarna vladajoča stranka, hočemo z neumornim delom med narodom in za narod pridobiti si iskreno zaupanje ljudstva, ki ga danes Jugoslovanska nacionalna stranka tako brezvestno in brezobzirno zlorablja.

Hočemo biti glasniki spontane- ga, splošnega ljudskega odpora proti vsem neštetim krivicam in zlorabam, zagrešenim nad našim narodom s strani raznih brezsrčnih pijavk, skrivajočih se pod plaščem lažnega nacionalizma. Energično delamo in tudi bomo vedno tako delali v cilju, da iz sodobne človeške družbe, zlasti pa pri nas, enkrat za vselej iz- gine zločinski običaj, da se smejo pod krinko nacionalizma večino nekaznovano počenjati naj- nizkotnejše umazanosti in naj- podležje nečlovečnosti. Trudili se bomo, da tujemu kapitalu onemogočimo brezvestno eksploatiran- je prirodnih dobrin naše do- movine in krepih delovnih sil poleg svetlih moralnih vrlin našega naroda; domač kapital pa se bo moral postaviti pod stro- gim državnim nadzorstvom v iz- ključno in resnično službo nara- da in države, v splošno dobrobit nas vseh.

Zlasti danes, po tragični smrti našega Velikega Kralja, našega Velikega Jugoslavana, našega Viteškega Voditelja, moramo budno paziti na to, da gotova poli- tična formacija ne bo mogla še nadalje podaljševati svojega umetno injiciranega životarjenja na račun narodnih interesov in njegovih perečih potreb.

Zato pričakujemo, da bodo dele- gati vseh krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stran- ke, zbrani na prvem strankinem državnem kongresu, svesti si od- ločilnega trenutka za nadaljnji razvoj političnega življenja in za konsolidacijo sedanjih težkih gospodarskih in socialnih raz- mer sprejeli take sklepe, ki bodo služili uspešno le splošni do- brobiti naroda in države.

Široko je polje, kjer se mora razviti delovanje naše mlade stranke; povsod se čuti potreba po radikalni reformi zastarelih nazorov in načina vladanja ljud- skih množic. Obupni položaj našega kmeta brezpogojno zahteva njegovo razdolžitve in zakonito reguliranje cen njegovih pridel- kov. Stotisoči našega delavstva s svojimi mnogoštevilnimi družinami vred stradajo navzlic vse- mu bogastvu in prirodnem obil- ju naše zemlje. Obrtniki, urad- niki, trgovci in sploh vsi stanovi se vedno v večjem številu prole- tarizirajo. Življenjski standard širokih slojev naroda rapidno pada.

Nere- šena stoji dolga vrsta vprašanj, katerih pravilna in premišljena rešitev bi pomagala narodu kvit- šku, k napredku in blagostanju. Narodnih potreb je prepolno.

Zato želimo, da bi vsi delegati krajevnih organizacij Jugoslo- vanske narodne stranke iz vseh krajev naše lepe domovine v bratski slogi določili točen način dela in borbe, ki naj nas vse Ju- goslovane povedeta v boljše bo- dočnost. Pri vseh njihovih sklepih naj jih vodi le napredek in do- brobit izmozganega naroda, ki je pripravljen na prvi poziv slediti klicu, izrečenem v najtežjih dneh naše žalosti in tuge:

»Treba je delati in živeti za Jugoslavijo!«

Naprej, borbaši!

Vsi na kongres, 25. XI.

Na delo -- v borbo!

Vsi, ki resno želite izboljšanje sedanjega stanja in ki še niste izgubili vere v zmago Pravice, pridružite se nam v borbi proti škodljivcem naroda in države!

Naša lepa Jugoslavija je sad krvi stotisočev najboljših naših bratov, padlih v osvobodilnih bojih, je sad solza in trpljenja nešteti politično preganjanj in je izpolnjen sen naših junaških dedov in pradedov, ki so jo gledali s preroškimi očmi vso močno, veliko in svobodno. Ko pa danes ugotavljamo, da je vzrasla naša država res iz morja solza in krvi, ko s prijetno zavestnostjo varnosti ugotavljamo, da je Jugoslavija res močna in velika, moramo žal s trpkostjo v srcu tudi ugotoviti, da v vseh Jugoslovanih po krivdi vladajoče Jugoslovanske nacionalne stranke ni žive državljanske zavesti, da je Jugoslavija tudi povsem svobodna. Svobodni smo! Toda te svobode ne moremo uživati v polni meri zgolj po krivdi sedanje vladajoče politične stranke; le radi tega morajo mnogoštevilni naši sodržavljani v tem pogledu korigirati svoje misli in zato je ljudska zavest tako trpka.

Zato se tudi borimo in se bomo vedno borili proti Jugoslovanski nacionalni stranki za **pravice ljudstva, za svobodo, pravičnost in enakost**, kakor se glasi naše geslo, zapisano z zlatimi črkami na naših praporih. Ta borba je naša sveta vsenarodna borba. Hočemo v ljudeh poživeti ogenj domovinske ljubezni in spoštovanje do zakonov, ki sta bila našemu človeku sicer vedno sveta, dokler po krivdi Jugoslovanske nacionalne stranke nista pričela že ponekod kolebati, to pa zato, ker je moral prav naš preprosti državljan in vseh strahov ugotavljati kršitve zakonov in je instinktivno čutil, da se vse to dela če že ne po izrecnih navodilih, pa vsaj z vednostjo in privoljenjem odgovorne vladajoče stranke, ki je vse nezakonitosti in nepravilnosti pokroviteljsko tolerirala. Čeprav se je zavedala svoje odgovornosti, je vendar na zunaj vidno kazala svojo pravo naravo, bijoč se po prsih: »Mi smo na oblasti in nihče nam nič ne more!« Če se je pa kdorkoli usodil potegovati se za najsvetejše državljanske pravice, je takoj prišel v navzkrižje s prakso Jugoslovanske nacionalne stranke. Nakopal si je na glavo vso njeno jezo in besno preganjanje, dokler ni končno dobil na čelo »sramotnega« pečata punktaša in protidržavnega elementa.

Naša Jugoslovanska narodna (ljudska) stranka si je zato resno nadela zgoraj omenjeno nalogo in se postavila v zvesto službo ljudstva; postala je tudi zunanji izraz njegovega pravega, resničnega razpoloženja in je na pristojnih mestih veren tolmač njegovih teženj in zahtev. Z našimi shodi križem vse Slovenije se je predstavila Jugoslovanska narodna stranka kot **resnična ljudska stranka**, ki je po svojih predstavnikih v parlamentu v imenu trpečega naroda neštetokrat ugovarjala, prosila, zahtevala, pojasnjevala itd. Vse to le za ljudstvo, za splošnost, za blagor domovine! Ker pa je zadevala v parlamentu vedno le na gluha ušesa, je prenesla borbo za pravice ljudstva med narod sam, in narod se je na nešteti javnih zborovanjih in shodih navdušeno solidariziral z delom in zahtevami naših poslancev.

Vsak vesten delavec se pa večkrat ogleda po že izvršenem delu nazaj, da morda še nekje ugotovi in najde kako napako. Le na ta način se dobiva prava življenjska šola in izkušnja, s katero se potem pri bodočem delu znamo ogibati napakam in dosežemo še smotrnejše, učinkovitejše uspehe, kakor doslej. Tako sklicuje tudi naša stranka svoj prvi kongres dne 25. novembra t. l. v Beograd in bomo na njem pregledali vse svoje dosedanje delo, za bodočnost pa si bomo začrtali varno, pravo pot po geslu: »**Svoboda — pravica — enakost!**«

Kličemo k sodelovanju vse člane, pristaše in somišljenike, vse poštene državljane in vse stanovce! Vsi Jugoslovani so delali na izgraditvi države, vsi smo jo dolžni braniti, če treba tudi z orožjem, vsi pa tudi moramo sodelovati o svoji bodočnosti in se odločno boriti za demokratično temeljno idejo, ki naj bo tudi praktično odločilna, kar pa močno ogrožajo politične metode vladajoče Jugoslovanske nacionalne stranke.

Mi hočemo, ker je to potrebno, poiskati **temeljni demokratični misli novega izraza**, nove širše in hkratu bolj točne oblike, tako da bo mogla zajeti vse probleme današnjega političnega, kulturnega in zlasti še gospodarskega ter socialnega življenja.

Hočemo, da zmaga demokratično načelo prav povsod. Ljudstvo naj odloča v svojih občinah,

pokrajinah ter državni upravi! Zato je stremenje po osamosvojitvi, stremenje po tem, da posameznik in posamezna družabna skupina ali enota sama odloča o svojih zadevah, edino pravilno in na mestu. Najširše samouprave so naše načelo, so osnovna smer našega družabnega gledanja in so ideal uspešnega razvoja.

Naše organizacije, naš kongres, nam bo nudil zanesljiv temelj za naše splošno stremenje oziroma za ono naše splošno načelo, po katerem naj bi vsak posameznik in vsaka posamezna družabna skupina ali enota odločala o stvarih in zadevah, ki se ju tičejo posredno ali neposredno.

Pozivamo vse naše člane in organizacije, naj nam sporoče vse svoje poglede na naš kongres. Izpolnili bomo svojo nalogo le tedaj prav in dobro, če bo sodeloval pri izgradnji naše stranke ves narod. **Ves narod vabimo k sodelovanju.** Vsaka enota naj pošlje svoje mnenje. Vsak posameznik je poklican, da postane zidar pri naši stavbi. Naša stranka hoče biti veren tolmač ljudske volje, ljudskih želja in zahtev, hoče biti iskrena zastopnica naroda! **Zato greši nad seboj in svojim narodom vsak, kdor se v teh pomembnih časih odteguje javnemu delu; njegova odgovornost je tem večja, čim večjo intelektualno stopnjo ima v svojem narodu.**

Naši delegati naj prisluhnejo našemu preprostemu človeku, naj bodo res verni tolmači želja, zahtev in potreb našega dobrega ljudstva, ki hrepeni le po pravici, svobodi in enakosti. Tako bomo vsi v bratski slogi pripomogli k temu, da bo narod zadovoljnejši, da bo tudi Jugoslavija močnejša in svobodna!

V tujini bič -- doma pa cesta

Mrzla tujina zopet bruha, kakor ognjenik iz svojega žrela, našo kri, naše ljudi, ki se vračajo dan za dnem na domačo grudo bedni, izžeti, strti in jetični. Vračajo se pa tudi mladi in močni, ki jih tujina ne potrebuje več, brez slehernih upov in nad. Francija, Nizozemska, Argentina in druge države, kjer so pustili v rudnikih in tovarnah svoje zdravje in mladost, svojo moč in kri, jih sedaj izganjajo brez usmiljenja in brez nadomestila za izžete sile. Krivonosni satan mednarodnega velekapitala se jim hinavsko reži v obraz, njegova zlatom okovana knuta pa žvižga in poje svojo divjo pesem po hrbitičih pregnancev, tako da tudi nas stresa do dna duše čuden mrz ...

Vračajo se. Razočarani, obupani, ubogi, bolni ... Na postajah jih ne pozdravljajo slavoliki, slavnostni govorniki in navdušene množice. Žalne zastave in črni pajčolani so tudi njim nekak simbol težkega križevga, trnjevega pota, ki jih čaka doma v bodočih dneh. Na širnih cestah jih sprejemajo med se brezštevilni bratje, trpini in brezdomci, in dele z njimi skorjo kruha, prokletstvo usode in glad. Po samotnih senikih drobe njihovi sklepajoči zobje skromno miloščno in le nadležno mrčes jim krajša dolge in mrzle zimske večere. Ti nesrečneži s trpko bolestjo v duši zavidajo srečo in blagostanje

Pa ne morda zato, ker so nas ob usodnem koroškem plebiscitu pozdravljali z ogabnimi psokami, tepežem in spljunki zaničevanja v obraz?

Našim izgnancem se ob teh pogledih kar nehote krčijo pesti. In kako se tudi ne bi?

Prav lahko pa si tudi predstavljamo, s kakšnimi občutki gledajo ti naši izgnanci vse one tujce, ki jih imamo pri nas na desetisoče zaposlenih v raznih tovarnah in rudnikih, kjer pod krinko »neobhodne potrebe« in »nenadomestljive strokovne sposobnosti« odjedajo domačinom kruh, sleparijo državo na davkih in se bogate na račun našega ljudstva. Za tujca je pri nas vedno dovolj kruha, naš domačin pa mora umirati od lakote doma ali pa v tujini. Mar smo res obsojeni, da moramo v lastnem domu biti sluge tujcev?

Iz drugih, celo zavezniških držav se brezobzirno in neizprosno izganjajo naši delavci in nameščenci. Ali ne bi kazalo vračati milo za drago?! Ali ne meji naša pretirana gostoljubnost res že na svobodnega človeka nevredno hlapčevstvo?

Mar bomo večno trpeli, da se bodo tujci lahkomišlno poigravali z usodo naših ljudi?

Skrajni čas bi že bil, da bi se ta vnebovpijoča zadeva uredila, ker bi sicer utegnil narod izpregovoriti besedo, ki bi morda v teh časih ne bila na mestu. Zato naj bi odgovorni in pristojni činitelji odnehali in storili ono, kar so dolžni storiti po vesti in zakonih ter dejanskih razmerah!

Domisleki . . .

Ali ni čudno, da je v prosvitljenem dvajsetem stoletju tako malo svetlih točk?!

Dober nadomestek za možgane je molčanje!

Dnevni red

prvega državnega kongresa Jugoslovanske narodne stranke, ki bo v Beogradu v nedeljo, dne 25. novembra 1934., je naslednji:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev verifikacijskega odbora.
3. Volitev odbora za proučevanje strankinega programa.
4. Volitev odbora za proučevanje strankinih statotov.
5. Poročilo Glavnega odbora.
6. Poročilo Poslanskega kluba.
7. Poročila posameznih delegatov.
8. Razprava in sprejem strankinega programa.
9. Razprava in sprejem strankinih statotov.
10. Volitev članov Glavnega odbora.

F. K. Meško — šestdesetletnik

Dne 28. okt. je slavil naš dragi rojak, »koroški slavček«, pesnik in pisatelj č. g. **Franc Ksaverij Meško** svoj šestdeseti rojstni dan. V tihih, hribovskih Selah nad Slovenjgradcem so ga zbudile s tihim, skrivnostnim spominom šestdesetih k belemu dnevu ob obletnici človeškega začetka bele žene-rojenice in vajene so gledale naslednjo dolgo, trpkih izkušenj in trpljenja pa tudi viteškega samozatajevanja in grenke, kljub vsemu mile bolesti preporno življenjsko pot:

Pri sv. Tomažu blizu Ptuja se je rodil pisatelj Meško kot tretji sin vernih kmečkih staršev. Že v šoli je kazal svojo izredno nadarjenost za pisateljstvo in že v tretjem gimnazijskem razredu je spisal prvo povest »Starši in sin«, ki jo je pozneje priobčil »Mir« kot podlistek. Kot višješolca ga je zadela doba velikih slovenskih pisateljev in pesnikov Jurčiča, Stritarja, Tavčarja, Aškercja, Jenka, Gregorčiča in njim sledečih modernih Govekarja, Cankarja, Župančiča, Ketteja, Murna. Kmalu se je naš Meško na Koroškem pridružil družini slovenskih književnikov. Iz ljubezni do domovine se je namreč odločil za bogoslovje, ki ga je dovršil v Celovcu in bil posvečen v duhovnika. V juliju 1898. je daroval prvo sv. daritev v svoji rojstni župniji in prišel nato za škocijanskega kaplana v Podjuno. Tod se je rodilo njegovo prvo večje delo »Kam plove mo«. V gozdu ob Klopinskem jezeru je imel svojo mizico, kjer je pisal in snoval. Njegova dela so zaslovela tako, da so jih kmalu začeli predstavljati v vse kulturne jezike. Iz Škocijana je bil kaplan Meško prestavljen v Žabnice, da si na divnih Višarjah popravi svoje rahlo zdravje. Par mesecev nato pa je že bil pre-

stavljen za provizorja v nemško Knežo — Gnesau — za Trgom in nato za provizorja v Grebinski Kloster ter končno za župnika v Štanjel pri Prevaljah. Tu je nastal njegov najlepši roman »Na Poljanec«. Istotam je pisatelj Meško še spisal svoje najboljše literično delo v nevezani besedi »Ob tihih večerih«. V žaru pisateljske slave je bil Meško leta 1906. inštaliran za župnika Marije na Zili. Tudi tukaj je poleg pastirovanja neutrudno pisateljval. »Mladim srcem«, drama »Na smrt obsojenic« in še druga dela so tukaj nastala. S svetovno vojno pa se prične pisateljeva križeva pot. Začne se doba preganjanja in trpljenja. »Špijonažec« so ga osumili nemški nacionalni krogi, vršile so se pri njem mnogoštevilne preiskave, končno so ga gnali v beljaške zapore. Iz zapora izpuščen se ni smel vrniti nazaj na Zilo do leta 1918. Po prevratu so besne tolpe napadle njegovo župnišče, da je moral ponoči bežati iz svoje župnije, medtem ko so okradli njegov dom. V avgustu leta 1919. je postal namestnik prošta Einspielerja v Tinjah, po glasovanju pa je odšel v Jugoslavijo in končno postal župnik in pozneje dekan v Selah pri Slovenjgradcu, kjer še danes pastiruje.

Življenje duhovnika - pisatelja, desetletje veselega truda, dvajsetletje trpljenja. Ob njegovi šestdesetletnici se ga spominjamo Sovenci tako mehko in globoko čutečega pisatelja, ki nam je odkril toliko lepote slovenske duše in slovenskega srca. Naj naš skromni, časti in priznanja neželjni jubilarit preživi še mnogo, mnogo veselih, njegovo-tihih let v osvobojeni domovini in naj uzro njegove mile oči še uresničenje njegovih najtišjih, najlepših sanj...

Gospodarstvo

Kako obvarujemo krompir gnilobe. Letošnji krompir je vsled obilega dežja močno nagnjen k gnilobi in bo zato treba poudvojeno pozornosti, da ga ohranimo zdravega in neokuženega. Že ponovno smo navedli, kako naj se postopa s krompirjem v hramu. Dodajamo še, da ponekod kleti pobelijo z apnom in v njih zažgejo nekaj žvepla, potem, ko so vse špranje in luknje dobro zamašili. Žveplov dim zamori vse klice in razkuži prostor. Krompir naj bi posebno letos bil dolgo kje pod skednjem ali v kaki uti, da se temeljito osuši. Šele v novembru naj se spravi v kleti. Tla, kamor polagamo krompir, potrosimo s prahom žganega apna, nato položimo plast krompirja, ki jo po vrhu potrosimo z apnom, drugo plast krompirja in spet apno, da je ves krompir obdan z apnom. Živo apno je brezdvoma najboljšo sredstvo za to, da ostane krompir zdrav. Ži-

vo apno obvaruje gomolje pred zunanjo gnilobo in prepreči, da se notranja gniloba ne širi na druge, zdrave gomolje. — Še na nekaj opozarjamo: ne pozabite krompirja prebirati! Za seme naj bodo gomolji z zdravih njiv. Celi gomolji jajčje velikosti so za seme boljši od rezanega krompirja. Kar je nagrizenega, narezanega, poškodovanega krompirja, služi za krmo. Na trg se postavlja samo dobro izbran krompir.

Krmljenje pozimi.

Prehitra menjava krmil pri krmljenju vseh domačih živali škoduje, zato je pametno in previdno, če gospodar le polagoma opušča krmljenje dosedanjega in preide na novo krmilo. Posebno je to važno pri menjavi krmil pomladi in jeseni.

Zdaj je zopet ponekod čas, ko je treba izvršiti prehod od poletnega zelenega k zimskemu suhe-

mu krmljenju. Živina je zdaj še zunaj na jesenski paši ali pa dobiva vsaj večinoma še zelena krmila v jasli, kar zna ponekod trajati še več tednov, drugod pa samo še nekaj dni. Vsak živino-rejec pa mora pri svojih krmilskih razmerah vedno gledati na to, da živali pravočasno in polagoma odvadi zelenih in privadi na suha krmila. Paša in druga zelena krmila so bolj obsedna in vodena, kakor pa seno, vsled česar so se prebavila (želodec, čreva) v dobi zelenega krmljenja zelo razširila. Ker so zelena krmila lažje prebavljiva kakor suha, so se tudi prebavni soki med poletjem zelo prilagodili tej prednosti zelenih krmil in paš. Vse te in še druge razlike med zelenimi in suhim krmilom resno opozarjajo, da se prehod od zelenih k suhim ne more izvršiti v nekaj dneh, temveč mora trajati 14 dni ali za težko prebavljiva suha krmila tudi še dalje, da se živali privadijo na okusnost suhih krmil in se njih prebavila s prebavnimi soki in prebavo vred prilagodijo na suha krmila. Zato

začnimo pravočasno pokladati živini po malem seno v jasli pred in po paši ali pa primešavajmo med zelena vedno več suhih krmil. Kakor na suha krmila, začnimo živino privajati po malem in polagoma tudi na krmsko peso, ki je pozimi delno nadomestilo za zeleno krmo, in pa na močna in druga krmila, ki prihajajo v poštev za zimsko krmljenje.

Vsekakor je treba upoštevati pri prehodu k zimskemu krmljenju tudi to, da dobi vsaka žival v novo pokladanih krmilih najmanj isto količino redilnih snovi, zlasti beljakovin, kakor doslej, ker se bo sicer močno znižala mlečnost krav, mlade živali pa nam bodo zastale v razvoju. Zato moramo pri prehodu k zimskemu krmljenju obvarovati živali vsake boleznj prebavil ter jih ohraniti kolikor mogoče pri dotedanji gospodarski donosnosti. Le komur se posreči oboje, bo lahko rekel, da je pravilno prešel k suhemu zimskemu krmljenju.

Po svetu in domovini

Dvoje novih veleposlaništev. Z ozirom na tesnejše zблиžanje na podlagi novejših dogodkov sta Nemčija in Poljska spremenili svoji poslaništvi v Berlinu in v Varšavi v veleposlaništvi. Brez drugih pomembnih znakov zunanjepolitičnega značaja bi se ti spremembi dali formalno opravičevati samo s tem, da sta obe državi priznani kot velesila.

Avstrijska vlada proti pomirjenju z nasprotniki. Zvezni podkancelar knez Starhemberg je izjavil v svojem govoru na zborovanju Heimwehra, da ne more biti niti besede o kakih pogajanjih z bivšimi nasprotniki in da je zato zgrešeno voditi kako akcijo za pomirjenje z marksisti. Še manj izgledov pa imajo razgovori z narodnimi socialisti, ker se ti ne morejo držati niti v Nemčiji.

Rusija sprejeta v Rdeči križ. Na mednarodni konferenci Rdečega križa je bila sprejeta v članstvo tudi sovjetska Rusija.

Amerika skrbi za svojo varnost. Veliki manever vojnega brodogradnje Združenih držav Severne Amerike, poudarjen v prehodu iz Atlantskega preko Panamskega prekopa v Tih ocean, se je posrečil nad vse pričakovanje. Ogromno brodogradnje, obstoječe iz 88 velikih vojnih ladij, je preplulo prekop v rekordnem času 38 ur. V tem času je bil ves trgovski promet v prekopu ustavljen, da tako nepoklicane oči niso mogle opazovati manevra. Ameriško brodogradnje iz obeh oceanov bo imelo te dni skupne manevre v kalifornijskih vodah.

Obmejni promet med Romunijo in Rusijo vpostavljen. Na podlagi pogajanj, ki so se vodila med Romunijo in sovjetsko Rusijo, je sklenjeno, da se zaenkrat odpre obmejni promet samo na eni točki, in sicer pri Tigre-Taraspolu. Romunska vlada se je obvezala, da bo onemogočila ruskim emigrantom, ki žive na romunskem ozemlju, vsako politično delovanje. Sovjetska vlada bo odstopila romunskemu poslaništvu v Moskvi potrebne prostore v enem izmed najrenomirnejših moskovskih hotelov. Romunsko notranje ministrstvo je že pričelo izdajati potne liste tudi za sovjetsko Rusijo.

Strup v modernem pravosuđu. Na predlog estonske vlade je bila izvršena zanimiva sprememba v

kazenski zakonodaji, in sicer lahko oseba, ki je obsojena na smrt, po novem zahteva kozarec strupa in tako sama izvrši smrtno obsodbo brez sodelovanja rablja. Zakon določa, da mora državni kemični laboratorij v takih primerih izdajati tak strup, ki ne povzroča bolečin. Državni pravdnik mora z uro v roki čakati, da obsojenec izprazni kozarec s trupom. Če kandidat smrti tega ne stori v 5 minutah, se mu strup odvzame in takrat nastopi rabelj, ki izvrši smrtno kazen z obešenjem.

Strašna nesreča pri gradnji cerkve. Pred dnevi se je zgodila v Katovicah na novogradnji tamkajšnje katedrale strahovita nesreča. Iz neznanega vzroka se je nenadoma zrušilo ogromno in visoko stavbno ogrodje in pokopalo pod seboj okrog 100 delavcev. Od teh so morali prepeljati v bolnišnico nad 60 težko ranjenih.

Listje odpada... Vsa priroda je dobila v zadnjih dneh svoje značilno jesensko obličje. Vse, kar je odslužilo svojemu namenu, odpada in lega k pozabljenju, k počitku. Kmalu se bodo naši hribi in doli odeli z belo odejo in stopili bomo v novo dobo, ki bi naj bila boljša, lepša, saj je zahtevala toliko žrtev, med njimi najdragocenejšo, nenadomestljivo...

Minister Maksimović podal ostavko. Pravosodni minister Boža Maksimović je zadnjega oktobra podal ostavko, ki je bila sprejeta. Njegov naslednik v pravosodnem ministrstvu še ni imenovan.

Balkanska zveza zaseda v Ankaru. Vse sodelujoče države so po svojih zunanjih ministrih pokazale povsem skladno mišljenje v vseh zunanjepolitičnih vprašanjih. Naši delegaciji predseduje načelnik zunanjega ministrstva dr. Purić, ker je zunanji minister zaradi važnih državnih poslov zadržan v Beogradu.

Iz močvirja korupcije. S soglasnim sklepom beogradskega občinskega sveta je bil odpuščen iz mestne službe kot šef beogradskega mestnega dohodarstvenega urada neki Mihajlo Veljković, ki se mu je dokazalo, da je samo na utajeni mestni trošarini na špirt oškodoval mestno občino za nad milijon dinarjev. Baje si bo občina zagotovila povrnitev povzročene škode na Veljkovičevem nepremičnem premoženju.

Še je čas, da se prijavite za kongres!

Udeležba je omogočena vsakomur in vsak, moški in ženska, ima iste ugodnosti na železnici.

Pošljite nemudoma prijavo na naslov: »Edinost«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 11, poštni predal 115.

Obenem pa nam nakažite takoj po ček. položnici po 120 Din za osebo kot četrtinsko vozno za posebni vlak od Zagreba v Beograd in obratno, na naš čekovni račun: »Edinost«, glasilo Jugoslovske narodne stranke, Ljubljana, štev. čekovnega računa: 12.042.

Obrnite se po informacije na gornji naslov!

Zanimivosti

POTRATNA MATI NARAVA

Čim globlje se spuščamo v skrivnosti narave, tem težje zamoremo zasledovati red in smotrnost, ki vladata v njej. Predvsem je za nas nerazumljiva potratna, s katero narava razsipa kalij življenja. Vsako sekundo zažive milijoni novih bitij, ki nimajo nobenega izgleda za življenje. Riba jegulja leže letno do 10 milijonov jajčec, čebelna matica do milijona. Na vsaki tobakovi rastlini dozori letno do štiritotisoč semen. Ja, da bi se ena sama rastlina ali žival nižje vrste zamogla razvijati od početka našega štetja do danes nemoteno in neovirano, svet, njega zemlje in vode bi bile tako prenatrpane bitij in že davno bi zmanjkalo zraka, toplote in hrane. Čim nižje je bitje, tem burnejše je njegovo razmnoževanje. Najmanjša poznana bitja so bakterije in te so po dvajsetih minutah svojega »rojstva« žele, da se razmnožujejo; če ne bi bilo ovir, bi se bakterije razmnožile samo v par dneh v oblo, ki bi bila večja od naše zemlje.

Pa potratnost matere narave je samo navidezna. Čim neugodnejši so pogoji za življenje kateregakoli bitja, tem večja je njegova rodovitnost. Neki botanik je odmeril nekaj metrov trate in je dal na tej površini poruvati vse rastline razen ene, ki je potem raztrosila lahko vsa semena v

pripravljeno zemljo. Rastlina proizvaja letno 700.000 semen, med katerimi je 600.000 zdravih. Pa glej, na trati se je pokazalo, da je vzklilo kljub toliki obilici semen komaj 108 kali in še te so zamrle tako, da je končno ostala ena sama rastlina za potomstvo.

Le navidezen je v naravi boj vseh proti vsem, da je to, kar je za lastni rod potomstvo, za tujca hrana. Kajti v tem boju za obstanek je veličasten red, da od najmanjših, nevidnih bakterij živi naslednja višja stopnja bitij, da od teh malih bitij živi rastlinstvo in tako se ta lestevica vzpenja prav do človeka, ki pa sam spet poginja in umira kot žrtev najmanjših in najpriprostejših živih bitij. Le najodpornejše in najbolj zdrave rastline in živali so odbrane po materi naravi, da živijo normalno življenje in končajo v prid novemu svojemu zarodu. Vsa živa bitja pa tvorijo neskončno verigo življenja in da bi vzel in uničil tej verigi le en sam člen, bi veriga razpadla.

Tudi v človeškem rodu velja taisti zakon narave, da zamorejo ljubovati neprilikom življenja ter polno izpolniti svojo življenjsko nalogo le oni ljudje, ki so si v življenjski borbi priborili dovolj duševnega in telesnega odpora.

Milijon kilometrov v službi zračnega prometa. Kapitan Alfred Hell, ki je uslužben pri nemški zrakoplovni družbi »Luft-hansa«, je te dni dovršil milijon kilometrov učinkovitega letanja. Zanimiva je okoliščina, da je Hell preletel od tega milijona kilometrov nad 700.000 km na nočnih poletih, ker je opravljalo njegovo letalo najpogostejše svojo službo na nočni potniški progi Berlin-Köln-London.

Vodna pot med Moskvo in Arhangelskom. Sovjetska vlada je sklenila, da bo takoj pričela graditi vodno plovno zvezo med Moskvo in Arhangelskom. Izkoristila bo v ta namen že vse obstoječe reke oziroma bo zgradila potrebne vodne kanale. Skupna dolžina te nove, velevažne vodne plovne poti bo znašala 3300 km.

Dvajsetletnica konca križarke »Emden«. Te dni poteka 20 let, kar je našla po neštetih pomorskih bitkah svoj mokri grob na morskem dnu blizu Kokosovih otokov znana nemška križarica »Emden«. Ta nemška bojna ladja, ki je torpedirala in potopila v samem začetku svetovne vojne okrog 50 sovražnih ladij, je podlegla v bitki z avstralskim orjaškim rušilcem »Sidneyem«.

Najdba prazgodovinskega človeka v Sibiriji. Po vestih iz Moskve je bilo v vasi Malta blizu Irkutska najdeno okostje človeka, ki je živel kakih 20.000 let pred Kristusom. V bližini je bil izkopan tudi okostnjak orjaške slonove samice iz iste dobe.

Posebnosti našega koledarja. Da ima tudi naša pratika svoje

Število neporočenih žensk na svetu se ceni na 300 milijonov. Odreši jih, o Gospod!

Francozi in polži. V Franciji se sne na leto okrog 5 milijonov polžev.

Povprečna starost slonov znaša 105 let.

Najdražja palača na svetu bi pač bil pariški Luvr, čigar vrednost se ceni ne glede na svoje bogato in dragoceno zbirko kipov in slik na 140 milijard dinarjev.

Največ rastlin na svetu raste v Indiji. Tamkaj so doslej odkrili 15.000 vrst rastlin, dočim jih ima Evropa dobro tretjino manj.

Umetne oči so uporabljali že stari Egipčani. Izgotaljvali so jih iz zlata, srebra, slonove kosti ali iz bakra.

Praktični nasveti

Zarjaveli vijaki se ne dajo odviti. Pritisni le za nekaj minut nanje vroč likalnik ali razbeljen kos železa na vijakovo matico in z lahkoto boš odvil vijak.

Starih zarjavelih vzmeti ni treba zavreči, ker jih sijajno očistimo rje, če jih večkrat vtaknemo v sirov krompir.

Črve v pohištvu najlažje preženemo s petrolejem.

Lakaste čevlje moramo prej, preden jih obujemo, nekoliko segreti na gorkem prostoru. Tako postane usnje mehkejše in tudi ne dobi običajnih razpok. Priporočljivo je tudi, da jih po vsaki uporabi natremo z laškim oljem.

Predmeti iz kristala postanejo izredno svetli in čisti, če damo vodo za čiščenje malce amonijaka.

Narezan sir se ne posuši tako naglo, če narezano ploščko položimo na krožnik in pokrijemo.

Če postaja sol v solniku vlažna, položimo na njo 7 do 8 riževih žrn, ki vlago kmalu posrkajo.

Če krompir pri kuhli potemni, si pomagamo s tem, da dodamo vodo nekaj kapljic kisa.

Polže najlažje preženemo iz kleti, če položimo na mokro slamno ali deske razpolovljen in izvotljen krompir. Te »pasti« pa moramo vsak dan redno izpraznjati, zlasti je to priporočljivo ponoči, s svetilko.

Smrekove vejice lahko obdržimo dolgo časa zelene, če jih za nekaj ur položimo v vodo, ki vsebuje 1 del glicerina in 2 dela vode.

Domisleki . . .

V kraju brez ptičev velja tudi vrabec veliko!

Žalostna resnica: Čim višje ljudje plezajo, tem nižje padajo!

Marsikdo je resnično srečen le takrat, ko svojega bližnjega pahne v nesrečo!

Nasvet diplomatom: Manj »sporazumov« in več sporazumljenja!

Važno vprašanje: Koliko gospodarskih konferenc bo moglo naše gospodarstvo še vzdržati?!

V sedanjih krizi ostajajo na površju le ljudje prav »lahkih« navel!

Žalostno, da postajajo za boljše ljudi neprestano le — slabši časi!

Moderna jesen: Dnevi postajajo krajši, obrazi pa — daljši!

Za tehtnico pravice predpisuje današnja družba le še — zlate uteži!

Edini še neobdavčeni svobodni poklic je — napovedovalec konkurzov!

Letošnja jesen: Listje in JR-KD stranka se osipljeta v najprejstrijših barvah!